

La ciutat del segle XVI, en 3D a partir de Van den Wyngaerde, plànols i documents històrics

El dissenyador gràfic Josep Ramon Casals recrea amb imatges fixes la Tortosa de fa cinc segles

Tortosa Ò.M.J.

L'Ajuntament de Tortosa ha renovat enguany els elements que configuren el Centre d'Interpretació del Renaixement, ubicat a l'antiga església de Sant Domènec, al conjunt dels Reials Col·legis. L'objectiu és sumar recursos per a divulgar amb més detall els elements que caracteritzaven part de la vida a la ciutat durant el segle XVI. Destaca la introducció d'un audiovisual que recrea Tortosa durant l'època del Renaixement. El vídeo, fet amb tecnologia 3D, documenta, a partir de la informació històrica, gràfica i escrita, l'entramat de carrers de la ciutat, així com els edificis més singulars d'aquell moment. Hi destaca la visió de tot el recinte emmurallat, el pont de barques i les drassanes (a la imatge menuda), la catedral en plena construcció o la part del Coll de Sant Joan i dels elements defensius situats a tocar del riu, entre molts d'altres. La reconstrucció digital s'ha basat, principalment, en els dos dibuixos que el pintor flamenc Anton van den Wyngaerde va fer de la ciutat, el 1563, així

com en el plànol aixecat per Miguel González de Mendoza el 1642. El vídeo combina fragments actuals amb la recreació del mateix punt quatre segles abans, i esta recreació ha anat a càrrec de l'artista gràfic Josep Ramon Casals.

Casals es va formar acadèmicament com a dissenyador industrial,

sense relació amb la història i les humanitats, però després d'anys de fer disseny i desenvolupament de productes d'automoció i fins i tot d'aero-nàutica, va pensar que les mateixes eines 3D el podien convertir en un referent en la reconstrucció virtual de jaciments arqueològics o de ciutats. **"En un moment en què em**

vaig replantejar què fer, professionalment, vaig pensar que m'interessaria aplicar el meu bagatge digital a un sector per desenvolupar i ara porto ja sis anys dedicat exclusivament", explica. Va fer els primers projectes en col·laboració amb la Universitat de Barcelona, i el 2020, a instàncies de la regidoria de Turisme

de Tortosa, s'hi va posar, amb la recreació de la Tortosa renaixentista, i va tindre quatre mesos de faena **"felxuga"**, admet. Pel que fa al mètode, explica que treballa amb arqueòlegs **"i en este cas, sobretot, amb historiadors que saben documentar-se bé"**, com ho han estat Oriol Segarra o Júlia Aragonès. **"A partir d'aquí, treballant sobre topografia real, valg desenvolupar esta reconstrucció. Pot semblar una mica imaginativa, però està fonamentada en les dades més sòlides que podem trobar"**, valora.

Una de les imatges més significatives [imatge principal d'esta pàgina] és la façana fluvial dominada per la imponent silueta del castell sobre el barri de Sant Jaume. L'església romànica que hi dona nom penja sobre els murs de la riba on s'assenta tot el barri, fent la funció defensiva d'una muralla, a més de protegir-lo de les crescudes.

Casals va fer servir també plànols del segle XVII [com el de González de Mendoza] i XVIII, que reconeix que són diferents dels del XVI, perquè la ciutat va evolucionar i tenia unes estructures diferents, però que li van aportar **"dades per a poder anar en-rere"**. **"Això, amb els dibuixos de Wyngaerde i l'encreuament de dades amb documentació històrica o amb els elements patrimonials actuals, permet traure conclusions de com era el traçat urbà, quins eren els límits de les muralles, on eren les portes i les torres o tots els edificis importants de la ciutat"**, explica en declaracions al SETMANARI L'EBRE. Les diferents imatges de recreació, que són imatges fixes que l'audiovisual va comparant amb fotografies actuals, inclouen i situen fins a 15